

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevo Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jug.
slavih 120 Din, za
inozemstvo 140 E

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
stop, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji ogla-
si nad 40 mm višine
po 200, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškim delu
vrstica po 10 Din
a. Pr. večjem o
naročniku popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelja in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopnarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nehrankirano
pismo se ne sprejema — Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopnarjevi ulici št. 6 — Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inštalac. Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Taktičen umik fašizma

Rim, februarja.

V času najhujšega ognja med vatikanskim glasilom in fašističnimi listi je sv. Oče sprejel generalnega tajnika fašistične stranke. Fašistični tisk ni hotel niti ene minute tega obiska darovati svojim nasprotnikom in je z vso preciznostjo ugotovil, da se je Turati mudil v milicini opravi pri sv. Očetu točno eno uro in 10 minut. Nastopili so še drugi dogodki, ki pričajo, da je vsaj v višjih krogih nastal mir ob obletnici lateranskega sporazuma in sv. Oče je mogel v zatišju proslaviti obletnico svojega kronanja. Kralj je podelil kardinalu Gasparriju odlikovanje »Annunziata«, vlada je poklonila sv. Očetu roket iz dragocenih bruselskih čipk, predsednik senata Federzoni je bil sprejet v Vatikanu.

Framasoni in liberalci očitajo fašistom, da so se vdali cerkvi, nasprotniki cerkve pa trdijo, da se je cerkev vdala fašizmu. Res pa je, da je fašizem popustil v bistvenih točkah svojega programa, medtem ko je Vatikan z zadovoljstvom samo registriral po svojem glasilu umik fašistov. Zgolj politične narave je koncesija sv. Stolice, da ne smejo duhovniki v svojih župnih listih obravnavati političnih vprašanj. Fašizem je odjenjal v vprašanju, ki je tvorilo glavno sporno točko s cerkvijo: že od početka fašističnega gibanja do danes in si je osvojil stališče papežev enciklike. Mussolinijev brat Arnaldo je v »Popolo d'Italia« dezavuiral fašistične publiciste, ki pišejo v mrto žerjavico, da bi umetno zanetili prepire. »Vzgoja mladine se da po svojem bistvu in duhu pravično razdeliti med cerkev, družino in državo. Državi se lojalno priznava pravica do vzgoje mladine ne v nasprotju, temveč sporazumno s cerkvijo.« Arnaldo Mussolini, ki je nepravno v nagovoru na voditelja Balilla poudaril, da je katoličan, zaključuje svoj članek ob obletnici lateranskega sporazuma s pozivom na delo. »da bi mirno življenje italijanskega naroda osvetljevala laična fašistična in katoliška Italijec.

V spominu je še nastop »Mladih Italijanek« s puškami in strelskimi loki, ki ga je organiziral v Rimu generalni tajnik fašistične stranke kljub protestu sv. Očeta. Tudi v encikliki je Pij XI. ostro obsodil takšno vzgojo deklet in »sportno pretiranje od strani ženske ter zahteval zanje vzgojo v skladu z materinskim poklicem in sicer ločeno od moških. Nekaj dni pred sprejemom v Vatikanu je Turati razposlal voditeljem »Mladih in mladih Italijanek« okrožnico, v kateri stavi kot načelo ženske vzgoje, da bodi »daleč od atletskih smotrov in še dalje od sportnega pretiravanja; njen edini namen naj bo krepiť zdravje žene in vzbujati v dekletih zavest bodočih mater. Telovadba naj se vrši ločeno od moških, prav tako sprehodi. Voditelji smejo biti edino ženske.

Še večjo pozornost so zbudili novi ukrepi glede duševnosti, ki jih je izdal Turati po svojem obisku v Vatikanu. Vsaki kohorti Avangardije — organizacije 16- do 20 letnih mladenčev, ki se pripravljajo za vstop v milico — in legiji Balille se dodeli po en duhovnik, ki ga določi cerkev. On »vodi duhovno« organizacijo. Avangardisti, vpisani na srednjih šolah, morajo obiskovati verske tečaje, ki se bodo prirejali v šoli za versko vzgojo Balille skrbi domači duhovnik. Ob nedeljah in praznikih so sestanki omenjenih organizacij ne smejo vršiti pred 10. uro, da se mladina lahko udeleži sv. maše.

Važna je nadalje določba, da srednješolski dijaki, vpisani v fašistične organizacije, morajo obiskovati verouk; dočim dosedaj verski pouk na srednji šoli sploh ni bil obvezen. Če bo katoliški duhovnik vodil fašistično mladino, potem se ne bo mogla vzgajati v »bojevitim duhu«. Če se bo fašizem prepoil s krščanskim duhom, potem ne bo mogel Turati več zaklicati: »Delavci, na kolena pred državo!«

Pojem »duhovnega vodstva« je namreč zelo elastičen. Balilla je tudi doslej imela svoje duhovnike, a kljub temu je morala cerkev izrecno zahtevati, da se prepove šajanje fašistične mladine pred 10. uro. Praksa bo pokazala, koliko besede bo imel duhovnik pri idejnem usmerjanju mladih fašistov. Vprašanje bodočnosti je tudi, ali mislijo fašistični glavarji dati poganskemu fašizmu krščansko vsebino, ali pa so njihove koncesije cerkvi narekovali zgolj taktični nagibi. Bolj verjetna je druga možnost. Zdaj teče že VIII. leto fašistične dobe, italijanska javnost kaže znake utrujenosti, gospodarska kriza žanje dalje izbrane žrve. Fašizem potrebuje nove moralne opore.

Fašistični poskus vpreči cerkev v svoj voz ni prvi te vrste v zgodovini. Morda samo slučajno navaja »Osservatore Romano«, da je tudi Napoleon podaril sv. Očetu roket: list pa takoj pristavlja, da se je papež podal v Pariz le zato, da obvaruje človeštvo večjega zla. Mnogo se fašisti nadejajo od novega državnega tajnika kardinala Pacellija, ki sledi pri fašistih ne prav priljubljenemu kardinalu Gasparriju. Zgrešeno pa je računati na bistvene izpremembe kurza vatikanske politike, saj daje smer krepka osebnost sv. Očeta. Zgovorna je tudi okolnost, da je Turatija sprejel š. Gasparri tik pred svojim odhodom in ne morda Pacelli.

Kakor rečeno, prišlo je do pomirjenja v višjih krogih v povsem razburkanem ozračju. Pušice so letele proti papeževi okrožnici in konkordatu predvsem iz province in od izpreobraženih liberalcev. Pokazati je bilo treba cerkvi, na kako nud

Soc. zakonodaja ne bo poslabšana

Enotna deputacija jugoslovanskega delavstva pri min. Drinkoviću in zastopniku vlade — Vaini z avdi min. Drinkoviča in dr. Perića

Belgrad, 1. marca. e. Danes ob 10 dopoldne se je podala deputacija vseh delavskih strokovnih organizacij v državi k socialnemu ministru dr. Mate Drinkoviću. Zastopniki, 40 po številu, so se zbrali v sobi ministra, ki jih je najljubezniveje sprejel. V imenu deputacije je generalni tajnik delavskih zbornic v državi dr. Zivko Topalović obrazložil ministru želje jugoslovanskega delavstva v pogledu socialne zakonodaje.

Minister dr. Drinković je v energično povdarjenem in jasno izdelanem odgovoru najprej povdaril, da je popolnoma napačno mnenje nekaterih krogov, kakor da bi se vlada hotela istovetiti s kakršnokoli reakcionarno namero in ideologijo. Vlada čisto nepristransko, stoječa nad vsemi separatnimi interesi, skuša pretehtati stališče obeh strank in presoditi upravičenost zahtev tako na eni, kakor na drugi strani ter uzakoniti to, kar je v korist enim in drugim, to je: kar je v korist vsemu narodu in državi. Predno bo vlada končno revidirala socialno zakonodajo, kolikor bi to v resnici bilo potrebno, bo vse najskrbneje premislila, vsestransko zaslišala zainteresirane kroge ter storila svoje ukrepe samo v splošno zadovoljstvo. Vlada še nikdar ni nameravala poslabšati delavske zaščitne zakonodaje, ampak ima pred očmi samo resnično izboljšanje za vse.

V nadaljnjem razgovoru z delegati, ki so sprožili razen vprašanja reforme socialne zakonodaje, še nekatere druge aktualne probleme sedanjega momenta, tiče se obstoječih delavskih ustanov, zlasti delavskih zbornic in okrožnih uradov, se je pokazala popolna enakost v pogledih delavskih zastopnikov s socialnim ministrom.

Minister se je v nadaljnjem razgovoru z delegati dotaknil tudi vprašanja razširjenja pokojninskega zavarovanja privatnih nameščenec na vso državo. Minister je tudi sporočil, da se rešuje vprašanje starostne preskrbe monopolskega delavstva za vso državo.

Pri zastopniku predsedn. vlade

Ob 12 dopoldne je sprejel deputacijo jugoslovanskega delavstva mesto zadržanega predsednika vlade generala Pere Zivkoviča, tajnik Vrhovnega zakonodajnega sveta dr. Ninko Perić. Sprejem se je vršil v dvorani zunanjega ministrstva.

Dr. Ninko Perić, ki je bil svoječasno sam socialni minister, je tako vso delegacijo kakor tudi posameznike zelo prisrčno sprejel. Delegati so obkolili zastopnika ministrskega predsednika ter mu predložili želje in težnje delavskih strokovnih organizacij naše države. Poudarili so zlasti, da so prišli k njemu v kompaktni deputaciji zastopniki iz vseh krajev, vseh treh narodov, vseh organizacij, struj in skupin. Ta delavska deputacija predstavlja enotno voljo in stremljenje vsega jugoslovanskega delavstva.

Dr. Ninko Perić je v svojem odgovoru izročil najprej deputaciji pozdrave predsednika vlade, ki je žal zadržan v službenih neodložljivih poslih. Nato je izjavil, da bo o vseh željah delavstva izbrpno poročal predsedniku ministrskega sveta. Kot bivšemu socialnemu ministru mu žele in prizadevanja delavskih strokovnih organizacij niso neznana. Nasprotno spremlja gibanje in delovanje delavskih organizacij in ustanov vseskozi z največjo pažljivostjo in simpatijami.

Kar se tiče revizije nekaterih delavskih zakonov, ki se pripravljajo v ministrstvih po strokovnjakih, vlada nikakor ne namerava slediti vsem zahtevam delodajalcev. Ko bodo načrti novih zakonov izdelani, bodo izročeni

odpor je zadela v javnosti nova vladna politika napram cerkvi, da bi cerkev bolj popustila. Garibaldi je nečak Ezio Garibaldi je v svojem listu »Camicea Rossa« očital sv. Stolici, da hoče uvesti »klerikalno reakcijo; katoliška akcija je samo preoblečena don Sturzoova popularska stranka. Fašistična revija »Vita Nuova« primerja sedanje razmere v Italiji s francoskimi po letih 1848 do 1880, ko se je uvedel verouk v šolo in so se podpirale verske kongregacije. Toda takrat se je razlegel krik: Le clericalisme voilà l'ennemi! in pričela se je laicizacija šole. List poziva javnost, naj odpre oči. »Osservatore Romano« mora še te dni pod značilnim naslovom »Vojna v mirnem času« pobijati cele vrste fašističnih publicistov, med drugim tudi »Corriere della sera«, ki je trdil, da je lateranska pogodba, s katero je cerkev priznala Italijo neprepovedati, medtem ko se da konkordat vsak hip odpovedati. Lep sujet je dal vatikanskemu

zastopnikom delavstva, da naj povejo o njih svoje mišljenje. Seveda jih bodo dobile tudi delodajalske korporacije. Vlada bo, kakor je dr. Perić izrecno dejal, 33krat premislila, ktere in kakšne zakone bo uveljavila. Gotovo je, da je spričo intencij delodajalcev za delavstvo najugodnejše, da absolutno vztraja na svojem stališču, po katerem naj se socialna zakonodaja v nobenem oziru ne sme poslabšati. Ostala naj bi v veljavi v sedanjem stvarnem obsegu n se bo v celoti praktično izvajala. Kajti dejstvo je, da se danes baš socialna zaščitni zakoni ne izvajajo tako, kakor bi se morali kot državni ukrepi.

Delavska deputacija je to izjavo, ki je bila podana z izrednim poudarkom in v prisrčnem tonu, ki ne pušča dvoma o odkritosrčnosti in jasni liniji vlade glede moderne socialne zakonodaje, vzela z velikim zadovoljstvom na znanje.

Priznanje g. Thomasa kršč. soc. de avstviu

Belgrad, 1. marca. e. V razgovoru z nekaterimi člani delegacije delavskih zbornic je ravnatelj Mednarodnega urada dela Albert Thomas naglasil iskreno zainteresiranost vlade, da bi se socialno zaščitna delavska zakonodaja ohranila v smislu zahtev moderne časa. Vlada ima pred očmi nadstrankarski in nadrazredni interes vse države.

G. Albert Thomas je nato z velikim zadovoljstvom naglašal, da je krščansko-socialna delavska svetovna organizacija udeležena pri mednarodnem uradu dela, da njeni zastopniki v tem uradu plodovito sodelujejo in da se njihovi pogledi z ozirom na praktično socialno zakonodajo krijejo s pogledi mednarodnega urada dela. Krščansko-socialno delavstvo je močan faktor ne samo v Jugos. tiji, marveč je važen činitelj za pomiritev in konsolidacijo Evrope in pravičnega družabnega reda, ki ga je podpiralo s svojo na trdnih etičnih načelih slonečo ideologijo in praktično požrtvovalnostjo.

V razgovoru je nadalje g. Thomas naglasil željo in potrebo, da bi solidarno sodelovanje krščanskega socialnega delavstva iz vsega kulturnega sveta z mednarodnim uradom dela bilo čimdalje bolj obsežno in globoko.

Thomas v avd'enci

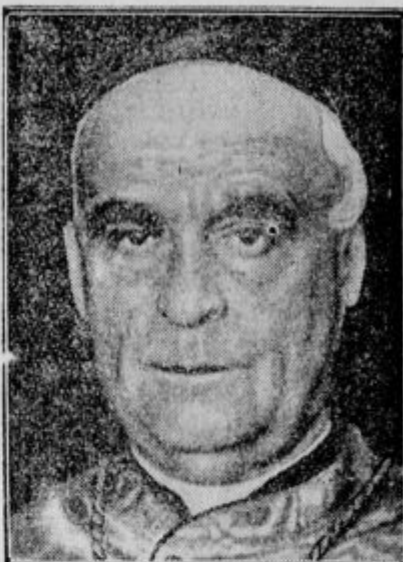
Belgrad, 1. marca. e. Ravnatelj mednarodnega urada dela Albert Thomas si je danes v družbi načelnika socialnega ministrstva Jeremića ogledal razne belgrajske delavske in delodajalske institucije, nakar je bil ob pol 12 sprejet v avdienco od Nj. Vel. kralja. Nj. Vel. kralj se je zadržal v razgovoru z g. Albertom Thomasom več kot pol ure. Po avdijenci je Albert Thomas ostal na dvoru pri kosilu. Popoldan je preživel g. Thomas v družbi svojih intimnih prijateljev. Jutri odpotuje v Atene.

In'enzivno delo na proračunu

Belgrad, 1. marca. AA. Radi prezaposlenosti s pripravami za predlog proračuna za leto 1930-31 je minister financ dr. Stanko Svrljuga prisiljen ukiniti sprejem strank v teku meseca marca za vse privatne osebe. Opozarjajo se zato vse osebe v Belgradu in drugih krajih, ki bi želeli biti sprejeti od g. ministra financ, da se za sprejem ne javijo, ker se jim ne bo moglo ugoditi. Pomočniki ministra in načelniki ministrstva pa bodo sprejemali še nadalje, kakor dokaj. — Iz kabineta ministrstva financ.

glasilu neki fašistični list, ki se je za srečno dovršitev neke zgradbe zahvalil »Mussoliniju, našemu mogočnemu bogu«. Težko je ugotoviti, koliko je pisanje fašističnega tiska plod resničnega razpoloženja javnega mnenja. Kajli gotovo je, da se mora fašistična vlada še vedno boriti z miselnostjo framasonskih in liberalnih preostankov, a prav gotovo je tudi, da gredo vsi listi skozi strogo vladno cenzuro.

Mussolini je že pred dvema letoma v neki svoji knjigi svečano izjavil, da je katoličan. Letos je podal enako izjavo njegov brat Arnaldo. Farinacci je te dni predaval o zgodovini papežev in primerjal Mussolinija s Sikstom V. ter ponosno pripomnil, da študira Pastreja. Članki fašističnih vodničarjev in govori fašističnih voditeljev se pričnajo in zaključujejo z geslom »Bog je z nami!« Bog ve, koliko je res krščanskega pod to novo skorjo fašizma.

† Kardinal Merry del Val.

Velič priprave za pogreb kardinala

Vatikan, 1. marca. AA. Za svečan pogreb preminulega kardinala Merry del Valla so velike priprave v teku. Pokojnikovo truplo je bilo balzamirano in je izpostavljeno v baziliki sv. Petra. Španski kralj je pooblastil bivšega poslanika Demagaza, naj ga zastopa pri pogrebnih svečanostih.

Geroč - reaktiviran

Belgrad, 1. marca. a. Milan Geroč, ki je bil po prevratu sprejet v našo vojsko, je bil penzioniran radi tega, ker so ga obtožili, da je za časa vojne kot žandarmerijski častnik izvršil gotova nedovoljena dela v okupirani Srbiji. Na razpravi pred sodiščem se je ugotovila njegova nedolžnost in je bil z ukazom Nj. Vel. kralja na novo aktiviran v svojstvu žandarmerijskega podpolkovnika.

Mučenstvo misijonarjem na Kita skem

Hongkong, 1. marca. AA. Razbojniki so usmrtili dva krščanska duhovnika in tri usmiljene sestre, ki so jih bili odvleči včeraj v gore. Razbojniki so napadli krščanske duhovnike, ko so se hoteli napotiti v notranjost dežele. Kasneje so odšli v gore prijatelji odgnanih duhovnikov, da bi se pogajali z razbojniki glede odkupa. Našli pa so samo še razmesarjeno trupla.

Ostrejši kurz v Španiji

Pariz, 1. marca. AA. Havas javlja iz Madrida: Kaže da španska vlada ne smatra za ugodno razpisati v sedanjem času volitve. Dalje je sklenila vlada zabraniti javne govore, zborovanja ter voditi politično propagando. Cenzura še ni ukinjena in verjetno je, da bo poostrena.

Beloruski pesnik aretiran od GPU

Varšava, 1. marca. AA. V Minsku je GPU prišla znanega beloruskega pesnika Jakova Kolesa. Ta aretacija je zbudila v vseh krogih veliko začudenje, ker je Koles nedavno dobil od sovjetske vlade naziv narodnega pesnika in je bil imenovan za predsednika akademije umetnosti v Minsku.

Borba v Indiji se poostri

Amadabak, 1. marca. a. Reuterjev urad javlja, da je Gandijev pomočnik Slavati Patel izjavil, da bo prišlo v Indiji do borbe, kakor je ne pozna svetovna zgodovina.

Vesti iz države

Belgrad, 1. marca. AA. Vrhovni zakonodajni svet je delal od 16. do 18.30 ure. Na seji se je razpravljalo o zakonu o lekarnah ter prometu z zdravili v poedinostih. Zakon je bil sprejet.

Zagreb, 1. marca. a. Romunska vlada je odlikovala mestnega župana dr. Skulja in predsednika upravnega sodišča dr. Milovana Zoričica z redom romunske zvezde III. reda.

Zagreb, 1. marca. a. Današnji »Iseljnik«, glasilo Zveze izseljencev v Zagrebu javlja, da pripravljajo člani ameriške Slovenske podporne Jednote večjo ekskurzijo po Jugoslaviji. Posetili bodo tudi Ljubljano.

Zagreb, 1. marca. a. Današnji »Obzorje« in ostali zagrebški listi prinašajo izvlečke iz poslanice katoliškega episkopata, ki temelji na zadnji okrožnici sv. Očeta.

Italijanski tisk in solijski sporazum

Rim, 1. marca. I. Jugoslovansko-bolgarsko zblizanje, ki je po sklenitvi solijskega obmejnega sporazuma nedvomno, je v začetku italijanski tisk skoraj prezrl. V zadnjem času pa se je pričel italijanski tisk nenadoma nad vse zanimati za ta sporazum in v Soliji so se pojavili številni italijanski dopisniki, med njimi tudi znani Italo Zingarelli, ki živi sicer na Dunaju. Oglasil pa se je tudi dopisnik milanskega »Corriere della Sera« in Farinacci »Regime Fascista« je priobčil uvodnik »Glas Macedonije«. Istočasni nastop italijanskega tiska izdaja organizirano akcijo, katere nameni so razvidni iz teh dopisov.

Italo Zingarelli obravnava v člankih »Bolgarska« in »Integralna Jugoslavija« notranjo, zunanjo in gospodarsko politiko Bolgarije. Povojna bolgarska zunanja politika, ki stremi za obnovitvijo prijateljstva z vsemi sosedami in se neče nasloniti na eno ali drugo velesilo, je zmožna. Bolgarija naj se le malo ozre naokoli in videla bo, kako se je posreželo Madjarski in Avstriji pridobiti prijateljstvo celo nekdanjih zmagovalcev, to je Italije, in z njihovo pomočjo doseči lepe uspehe. »Mirovne pogodbe so dale bolgarski v roke orožje, ki je že polstoletja od časa do časa ogrožalo evropski mir — Macedonijo; toda niti tega orožja ni znala Bolgarska izrabiti in njeni spretni nasprotniki so ga obrnili proti njej. Bolgarske vlade niso znale zadeti Francijo v najbolj občutljivo stran in ji pokazati »mučniško trpljenje stotisočev Bolgarov v Macedoniji(?)«, ki je stokrat hujše kakor je bilo trpljenje alžalskih Francozov pod Nemčijo.« Po padcu Stambulijskega so prevzeli vladno krmilo »stari slovanofili«, ki vodijo Franciji prijazno politiko. Previdni in premeteni Ljapčev je znal izčrpati Cankova in Vlkova, a obenem ohraniti njihovo prijateljstvo. Gospodarska politika, ki je šla za tem, da se dvigne industrija, je dovela do gospodarske krize in »le-tos je moralo žito zmagovalnih Srbov rešiti bolgarsko ljudstvo lakote«.

V drugem članku popisuje Zingarelli gibanje za ustvaritev velike Jugoslavije od Jadrana do Črnega morja. Pisec trdi, da vodijo gibanje prostozidari; a tudi v Bolgariji sami je ideja našla odmev. Navdušuje se za njo mladičina, pa tudi stari kakor Cankov, Kirov in Mišev delujejo za njeno uresničenje. Clankar pripisuje temu gibanju veliko važnost.

Izvajanja lista »Corriere della Sera« pa so prva senzacija za nas, ki smo bili vajeni od italijanske strani le napadov na Stambulijskega. Clankar skuša Stambulijskega opravičiti pred italijansko javnostjo, hvali njegovo agrarno politiko in oporeka, da bi bil Stambulijski proti monarhiji. Stambulijski da ni hotel nikdar združiti Jugoslavije. »V zunanji politiki je bil gostobeseden in nepremišljen, vendar ni s svojo politiko poslabšal zunanjega položaja Bolgarije, medtem ko je baje sedanja vlada prizadevala državi s svojo zunanjo politiko (solijskim sporazumom!) hujšo škodo, kakor on v teku svojega štiriletnega vladanja. S tem, da so demokratske stranke pristale na jugoslovanske predloge glede poravnave obmejnih sporov, so prostovoljno podpisale neuillysko mirovno pogodbo, ki jo je Stambulijski podpisal prisiljeno; in to v trenutku, ko so velesile in Društvo narodov postali pozorni na »nečloveški« položaj, v katerem se nahaja razoroženi narod in ki je bil ustvarjen ne zato, da se zagotovi zadostna obramba meje, temveč da se pripravijo do zob oboroženi Jugoslovijci strateške postojanke za ofenzivo.« Clankar iskavo opisuje moč zemljoradnikov v državi, češ, da njihova naloga še ni končana; daje jim nasvete, kako naj uredijo gospodarstvo, dvignejo kmetijstvo in izbrejijo politično nevednina, za svobodo bolgarskega naroda naj ne barantajo v imenu iluzornega bratstva itd. Njegova izvajanja se čudovito krijejo s Zingarellijevimi. — Fašisti so očitvidno skušali približati zemljoradnikom, to je opoziciji, ker se nade, ki so jih stavili v sedanjo vlado, niso izpolnile.

Vsa ta pisava italijanskega tiska jasno dokazuje, kako silno razočaranje je povzročil v Rimu solijski sporazum. S tem pa je tudi jasen pomen tega sporazuma za nas.

Kmetje beže iz Rusije

Varšava, 1. marca. U. Od vzhodne poljske meje se poroča, da vedno več ruskih kmetov prehaja čez mejo radi protikmečkega in protiverskega kurza sovjetov. Ruske obmejne straže so potrjene, da preprečijo protikozonito prehajanje čez mejo. Radi tega prehajanja čez mejo imajo tudi poljske oblasti resne skrbi. Posebna poljska uradna komisija potuje ob meji, ker hoče poljska vlada eventualno zgraditi več koncentracijskih taborišč. Če bi pa bila za to potrebna prevelika sredstva, hoče vlada poklicati na pomoč Nansenov odbor Društva narodov.

Utr'eno stališče rom. vlade

Bukarešta, 1. marca. U. Pravosodni minister Junian je danes končnoveljavno odstopil. Bojazen, da se bodo ministri, ki pripadajo narodni kmečki stranki, izjavili z njimi solidarni, s čimer bi se zelo poslabšal položaj vlade, se ni uresničila. Ministrski predsednik Maniu in kmetijski minister Mihalake, ki je voditelj članov ministrov narodne kmečke stranke, sta se sestala za razgovoru, po katerem se je položaj vlade zopet popolnoma razjasnil ter je enotnost kabineta zopet vzpostavljena.

Španski poslanik Zaurebu

Zagreb, 1. marca. a. Danes zjutraj je došel z belgajskim brzovlakom opolnomočeni minister kraljevine Španije grof Torios, v spremstvu legacijskega tajnika de Gregorija,

Tardieu snuje vlado premirja

Njegova vlada bo jutri sestavljena

Pariz, 1. marca. AA. Tardieu je nadaljeval danes razgovore za sestavo vlade ter je sprejel več osebnosti, med njimi Daladiera, ki je po sestanku izjavil, da se pripravljajo velike stvari. Tardieu je pričel ob 12.30 novinarjem komunicirati, v katerem pravi, da je predlagal skupini radikalnih socialistov, da se sestavi kabinet premirja, ki bi posvetil svoje delo izključno samo izglasovanju socialnih zavarovanj dovršil svoje delo ter demisijsiral. Radi tega je ponudil mesto podpredsednika ministrskega sveta in ministrstva pravde Bernotu ter 4 ministrstva in dve državni podtajništvu radikalnim socialistom, predvsem Deladierju in Chauteempsu. Tardieu smatra, da je danes predlagana rešitev edino sredstvo, da se zadovolje želje naroda in da se ohrani čast in dostojanstvo vseh strank. Tardieu pravi nadalje v komunikaciji, da je rotli Herriota, naj priporoči svojim prijateljem to neobhodno potrebno premirje, ki ga Tardieu-jevi pristaši sprejmejo enodušno. Tardieu je v razgovoru z novinarji dodal, da obžaluje odklonilno stališče radikalnih socialistov. Vzele temu bo njegova vlada jutri sestavljena. Po sestanku radikalno-socialistične skupine je bil izdan tisku komunike, ki pravi, da zaradi bojnege stališča Tardieu-ja napram levi in radi njegove solidarnosti z desničarji ni mogoče uresničiti vlado republikanske unije. Neobhodno potrebno je razpravljati o aktualnih nalogah v parlamentu in prepoveduje se radi tega članom radikalno-socialistične skupine sodelovati v kombinaciji Tardieu-ja.

Francoski listi o novem Tardieu-jevem kabinetu

Pariz, 1. marca. U. Tardieu je izjavil včeraj, ne da bi imenoval imena, da si je zagotovil vse potrebne sodelavce za kabinet republikanske koncentracije. Nasprotno pa radikalni frakciji v poslanski zbornici in senatu vztrajata pri svojem neupogljivem odporu in »Republique« naglašata danes zopet, da noben radikal ne bo vstopil v Tardieujev kabinet. Caillaux in poslanec Meyer sta že odklonila portfelj. »Echo de Paris« niše, da si je pridobil Tardieu tudi sodelovanje Ossole, edinega radikala, ki je glasoval proti kabinetu Chauteempsa. Dosedanji poštni minister Martin da bo prevzel finančno ministrstvo, senator Peret ministrstvo za proračun, Maginot in Pietri da bosta ostala vojni in kolonialni ministri, kakor v starem kabinetu, ravno tako tudi Hennessy kmetijski minister, Manut pa prosvetni minister, dalje pa da bodo sedeli v novem kabinetu Reynaud, Franklin Bouillon, De Monzie, Lotier, Fabry in Champetier de Ribes. Tardieu upa, da bo v nedeljo zvečer ali pa morda v ponedeljek zjutraj dogotovil sestavo vlade. Iz tega se sklepa, da še sam računa s težkočami, posebej z gotovimi diferencami z Briandom, o katerem trdi »Echo de Paris«, da ne misli na to, da bi torpediral Tardieuja s tem, da bi odklonil sodelovanje. »Populaire« navaja, da je bil predsednik republike Doumergue včeraj že vznemirjen

Nove težkoče na londonski konferenci

Direktna pogajanja med Japonsko in Ameriko brezuspešna

London, 1. marca. U. Doktor ne pride francoska delegacija, je pomorska konferenca skoro popolnoma zastala, ker obstoje tudi med strokovnjaki za mednarodno pravo velike diference o pooblaščenju vojne s podmornicami ter se za sedaj označujejo tudi direktna pogajanja med Ameriko in Japonsko kot neuspešna. Japoncem se je ponudilo, naj bo Japonska v okvirju pogobe med petimi državami, ki naj se sklene v Londonu, ne vztrajala pri formuli 10 : 7 za velike križarke, za kar so hotele Združene države izjaviti, da bodo postavile to leto 1935. v službo samo 13 velikih križark, ne pa 15, kakor je predvideno v kompromisu z Anglijo, in da ne bi imele ničesar proti temu, če bi Japonska do tedaj dala zgraditi ali postavila v službo 12 velikih križark. Japonska je ta ameriški predlog odklonila in

Ameriko hoče prekositi Stalin

Čez deset let bo po teoriji sovjetska produkcija trikrat večja od ameriške

Moskva, 1. marca. I. Državna sovjetska agentura »Tas« poroča: Državna komisija za sestavo gospodarskega načrta je izdelala generalni načrt za razvoj narodnega gospodarstva sovjetske unije. Po teoriji tega načrta bo industrijska produkcija leta 1940. devetnajstkrat tako velika kot danes in s tem trikrat tako velika, kakor je produkcija Amerike. Nič manj ne bo napredovalo poljedelstvo v Rusiji. Po desetih letih bo znašala vrednost sovjetske kmetijske produkcije 74 milijard, po 15 letih pa že 130 milijard rubljev. V desetih letih bo imela sovjetska unija 20 milijonov avtomobilov in dva in pol milijona traktorjev. Po 15 letih pa bo to število že naraslo na 30 milijonov avtomobilov in 3 in pol milijona traktorjev. Ural bo postal najvažnejše industrijsko središče vse dežele in glavni dobavitelj vseh kovin. Novi sovjetski gospodarski načrt določa nadalje gradnjo velikih električnih central. V 10. do 15. letih bodo gotove

radi predolgega trajanja krize in da je opominjal Tardieuja k hitrici.

Rad. socialisti odklonili vse ponudbe

Pariz, 1. marca. U. Tardieu je danes poklical k sebi Herriota, novega predsednika radikalne socialistične frakcije in mu ponudil s pravosodnim ministrstvom tudi podpredsedstvo v kabinetu ter za njegovo skupino štiri portfelje in dve državni podtajništvu. Na hitro sklicani seji obeh frakcij zbornice in senata so radikalni socialisti sklenili, da odklonijo vsako ponudbo in da v polni meri vzdržujejo svoj prejšnji sklep, ki vsakemu članu frakcije prepoveduje sprejem portfeljev v kabinetu. Tardieu pa se tudi s tem sklepom ni dal oplašiti. Se nadalje se prizadeva, sestavi kabinet ter je izjavil, da bo najpozneje tekom jutrišnjega dne predložil predsedniku republike svojo ministrsko listo. Po končnoveljavnem neuspehu pri levi in računski sedaj s tem, da bo zbral okoli sebe prebivnike iz demokratskega tabora, ki so v torek glasovali proti kabinetu Chauteempsa, da bi z njimi dal svojemu kabinetu videz koncentracijskega ministrstva. Njemu blizu stoječi listi zagotavljajo, da bo za to dobil v poslanski zbornici večino najmanj 20 glasov. Te možnosti celo v levičarskih krogih ne taji.

Kand'dati za novi kabinet

Paris, 1. marca. U. Predsednik republike Doumergue je danes popoldne sprejel Brianda in ga oficijelno prosil, naj bi še nadalje vodil zunanje ministrstvo. Smatra se za precej verjetno, da bo Briand prevzel zunanje ministrstvo tudi v novem kabinetu. Tekom večera je Tardieu ponovno poskusil dobiti levo v svoj kabinet. Stavil je ponudbo republikanskima socialistoma Chabrunu in Painlevoju. Oba sta ponudbo odklonila.

Pariz, 1. marca. U. Tardieu je nocoj oficijelno sporočil, da bo listo novega kabineta še tekom noči, kmalu po polnoči objavil tisku. Ze sedaj krožijo razne liste o sestavi novega kabineta. S precejšnjo gotovostjo se lahko reče, da bo Tardieu razen ministrskega predsedništva prevzel tudi finančno ministrstvo. Mesto podpredsednika bo najbrže pripadlo senatorju Raolu Peretu, ki pripada zmerni skupini senatovega centra, ki bi obenem prevzel tudi pravosodno ministrstvo. Za notranjega ministra se imenuje senator Laval. Ministrstvo za proračun bo menda prevzel levi republikanski poslanec Tardieujeve skupine Pietri. Iz radikalne socialne stranke bo najbrže vstopil v kabinet samo poslanec Ossola. Če bo res vstopil v Tardieujev kabinet, bo obenem izstopil iz radikalne socialne stranke. Končno se imenuje za portfelj kmetijskega ministra še senator David, ki pripada levemu demokratskemu krilu senata.

Pred delno krizo nemške vlade

Berlin, 1. marca. U. Nemški državni kabinet je prišel v zelo kritičen položaj, iz katerega se ni mogel rešiti niti po intervenciji predsednika Hindenburga. Kriza je nastala radi zakona o zavarovanju brezposelnih. Socialni demokrati hočejo veliki deficit, ki je nastal radi naraščanja števila brezposelnih, odstraniti s tem, da se naloži uradnikom in namočencem s stalno plačo enkratni davek kot tako zvana žrtve v sili. S tem bi se dohodki za nameravano zavarovanje brezposelnih zvišali za okoli 100 milj. mark. Tudi centum se je izjavil za to žrtve. Finančni minister Moldenhauer, pa noče uvesti nobenega novega direktnega davka. Da se stvar izgladi, je Hindenburg poklical k sebi voditelja nemške ljudske stranke Scholtza in predsednika centumove frakcije dr. Brüninga ter govoril z njima o tej zaslihi žrtvi. Pa tudi tu se je Scholtz izjavil proti tej žrtvi. S tem je dan povod za delno krizo kabineta. V ponedeljek bo baje na seji ministrskega sveta finančni minister Moldenhauer vztrajal na svojem stališču, in ker je večina ministrov drugega mnemja, bo Moldenhauer najbrže podal ostavko.

Jubilejne svečanosti na Madjarskem

Budimpešta, 1. marca. AA. Včeraj so se začele svečanosti na čast regenta Horthyja. Svečanosti je otvorila ogromna povorka po glavnih budimpeštanskih ulicah. Vodili so jo predstavniki združenih korporacij. V notranji dvorani kraljevskega dvorca v Budimu je 4800 pevcev zapelo regentu Horthyju serenado. Horthyja sta pozdravila in mu čestitala k 10 letnici regentstva poslanec Pereny in budimpeštanski župan. Regent Horthy je odgovoril, da je morala Madjarska v zadnjih 10 letih pretrpeti težke borbe. Dosedanji uspehi se ne odgovarjajo vsem narodnim težnjam. Daljna bodočnost pa bo morala priznati, da je bilo veliko stopenj. Kot regenta sta Horthyja vodili dve stvari: vera v bodočnost madjarskega plemena in občutek dolžnosti, da se je treba posvetiti dobroti madjarskega naroda. Ta vera v bodočnost madjarskega naroda in ta občutek dolžnosti ne pripuščata nikakih osebnih ozirih, ki bi mogli zadrževati to delo. Govor regenta Horthyja je bil sprejet z viharnim odobravanjem.

Budimpešta, 1. marca. U. Vest bukareškega lista »Dimineata«, da se poslaniki Male antante v Budimpešti sklenili, da se ne udeležijo jubilejnih slavnosti državnega upravitelja Horthyja, je bila neresnična. Poslaniki držav Male antante so se danes opoldne udeležili sprejema pri Horthyju in so se tudi zvečer udeležili slavnostne predstave v operi.

Protest soc. demokratov proti premajhni amnesiji

Budimpešta, 1. marca. U. Na današnji slavnostni seji občinskega odbora v Budimpešti pri jubileju upravitelja Horthyja je prišlo do incidenta. Socialni demokrati, ki so prvotno hoteli izostati od slavnostne seje, so prišli korporativno v zadnji minuti ter so po svojem voditelju Peyerju izrazili svoje obžalovanje, da se amnestija ne nanaša tudi na politične zločine. Dokler je govoril Peyer, se je vladna večina odstranila iz dvorane, po končani zjavi pa so zopet socialisti zapustili sejo.

13 smrtnih obsodb v Indokini

Pariz, 1. marca. U. Guverner v Indokini je imenoval izjemno sodišče, da sodi vstaše v Indokini. Sodišče je že včeraj na prvi dan razprave obsodilo 13 vstašev na smrt, 1 na dosmrtno prisilno delo in 1 na 20letno prisilno delo. Med na smrt obsojenimi je 1 zdravnik, 1 učitelj, 2 trgovca, 3 kmetje in 5 vojakov domačinov.

Uhajajoči plini zastupili delavce

Moskva, 1. marca. U. Pri Dujeopatrovsku se je zastupilo 13 delavcev v plavžu radi uhajajočih plinov. 9 jih je že umrlo. Nerešča se je zgodila s tem, da so varnostni ventili pustili lahkomišljeno odprti. Oblasti so zaprle dva odgovorna inženjerja.

Mati zastupila sebe in 6 otrok

Chemnitz, 1. marca. U. V kraju Chemnitz-Borna se je zgodila strašna rodbinska tragedija. 30 letna žena brezposelnega vojnega invalida Riharda Müllerja se je radi nesrečnih rodbinskih razmer zastupila s plinom, skupno s šestimi otroci v starosti od 3 mesecev do 12 let. Vseh sedem je bilo že mrtvih, ko se je zvečer vrnila domov najstarejša hčerka.

Nakit nadvojvodinje Marije Terezije zginit

Newyork, 1. marca. U. Državno pravdnštvo v Newyorku je na predlog avstrijskega generalnega konzula uvedlo poizvedovanja po diamantnem nakitu nadvojvodinje Marije Terezije, ki je bil poslan v Newyork v svrhu prodaje, pa je izginil na misterioznem način. Nakit, ki ima 47 diamantov in se ceni na 400 tisoč dolarjev, je bil darilo Naполеona svoji drugi ženi ob rojstvu reichstadtskega vojvode. Nadvojvodinje je že lansko leto skušala prodati nakit ter ga je ponudila egiptskemu kedu, kateremu pa se je cena zdel previsoka.